Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto . . . $6.00
Za pol leta $3.00
Za New York celo leto $7.00
Za inozemstvo celo leto $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3—3878 | Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1870 | TELEFON: CHelsea 3—3878

NO. 73. — ŠTEV. 73. | NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 29, 1933. — SREDA, 29. MARCA 1933 | VOLUME XLI. — LETNIK XLI.

NEMŠKI FAŠISTI BODO ZAČELI BOJKOTIRATI ŽIDE

VLADA DRŽAVNEGA KANCLERJA HITLERJA BO PREGNALA ŽIDE Z VSEH VPLIVNIH POZICIJ

Načelnik Hitlerjevega informacijskega urada je podal značilno izjavo. — Židje so izrabljali ugledna mesta, ki so jih zavzemali ter s tem neizmerno škodili nemškemu narodu. — Pogromov ne bo, dasi bi bilo mogoče s pogromi napraviti najkrajši proces.

BERLIN, Nemčija, 27. marca. — Danes je izdal dr. Ernst Hanfstaengl, načelnik Hitlerjevega časniškega urada, zelo značilno izjavo o stališču, ki ga zavzemajo Židje v Nemčiji, in o ciljih nove nemške vlade pod Hitlerjevim vodstvom.

— V kratkem času ne bo noben Žid zavzemal v Nemčiji kakega odgovornega mesta. Čistili bomo toliko časa, da bo vse izčiščeno. Lahko bi vprizorili proti Židom pogrome, toda tega ne bomo storili. Rečem pa, da bi bila danes že cela zadeva končana, če bi vprizorili pogrom.

Kot vzrok gonje proti Židom je navedel dr. Hanfsatengl sledeče: —

— V teku zadnjih štirinajstih let so si pridobili Židje v Nemčiji važna mesta, in ta mesta so nesramno izrabljali v moralnem, finančnem in političnem oziru. Posledica tega je bila, da je nemški narod moralno, finančno in politično propadal. Ti Židje pa skušajo sedaj oblatiti preporod Nemčije.

— Židov ne sovražimo iz verskih razlogov, in naša gonja ni naperjena proti židovski veri.

— Židje zavzemajo v komunističnih in socijalističnih organizacijah vodilna mesta. V teh organizacijah zastrupljajo s svojimi brezbožnimi nauki mladino.

— Židje tvorijo manj nego en odstotek nemškega prebivalstva. Kakorhitro smo nastopili proti njim v namenu, da napravimo konec njihovemu pogubonosnemu vplivu, so začeli trobiti v svet, kako strašno jih preganjamo in kako silne krivice se jim gode. Poročali so o nasiljih, toda dejstvo je, da izza nastopa Hitlerjeve vlade ni bil noben Žid usmrčen.

— Pred vojno niso zavzemali Židje v Nemčiji nobenega vplivnega oficijelnega mesta. Do vplivnih mest so se povzpeli šele po socijalistični revoluciji. Sedaj so v splošnem odgovorni zaeno s socijalisti in drugimi liberalci ter radikalci za korupcijo demokratskega režima.

— Ko je Hitlerjeva stranka zmagala, so se posamezniki maščevali nad Židi. Nekaj so jih pretepli, toda, kakor rečeno, usmrčen ni bil nihče. Posebno najemniki goje veliko mržnjo proti židovskim gospodarjem, ker so jih metali iz stanovanj, ali jim pa neusmiljeno dražili najemnino. Pomisliti je treba, da je v Berlinu nad 62 odstotkov stanovanjskih in trgovskih hiš v židovskih rokah.

— Zunanji svet je slišal ta židovski krik in si je mislil, da je začel Hitler vprizarjati proti Židom take pogrome kot so jih svoječasno vprizarjali proti njim ruski carji.

Nemški podkancler Franz von Papen je poslal ameriški javnosti sledečo izjavo:

— Na stotisoče nemških Židov, ki se niso udeležili političnih delavnosti, živi v miru in jih nihče ne nadleguje.

— Velika židovska podjetja poslujejo povsem normalno. Židovske sinagoge so odprte in židovska pokopališča so nepoškodvana.

— Res se je zgodilo par obžalovanja vrednih slučajev, da je razburjena ljudska množica napadla kakega Žida, toda za take slučaje ne sme nihče nalagati vladi odgovornost.

— Po svetu so se razširile zlobne govorice, da so nameravali v noči 4. marca narodni socijalisti poklati vse nemške Žide. Namen takih in sličnih poročil je bil zrahljati prijateljske vezi med Nemčijo in Združenimi državami.

S takimi sredstvi so hoteli gotovi elementi diskreditirati pri ameriškem narodu narodno nemško vlado, ki ima za seboj pretežne večino nemškega naroda.

— Razširile so se tudi govorice, da so narodni socijalisti grdo ravnali z nekaterimi v Nemčiji bivajočimi Amerikanci.

— Vse te govorice je označilo ameriško poslaništvo v Berlinu za gole izmišljotine.

Preprečen atentat na Mussolinija

PRI DOZDEVNEM ATENTATORJU SO NAŠLI NABIT REVOLVER

RIM, Italija, 28. marca. — Danes je bilo objavljeno, da je policija zopet aretirala nekega dozdevnega atentatorja, ki je stregel Mussoliniju po življenju ter je svoj namen tudi priznal. Aretiran je bil v ponedeljek, ko se je sumljivo obnašal na Beneškem trgu ter gledal neprestano v okna Mussolinijeve pisarne. Pri njem so našli nabasan revolver.

Na policiji je aretiranec priznal, da je hotel usmrtiti Mussolinija na letališču v Ostiji, kamor je dospel, da pozdravi angleškega ministr. predsednika Ramsaya MacDonalda in angleškega zunanjega ministra Sir Johna Simona.

Če bi bil Mussolini sam, bi ga bil prav zagotovo ustrelil, ker pa ni hotel poškodovati angleškega ministrskega predsednika oziroma zunanjega ministra, se je premislil in sklenil počakati nadaljne ugodnejše prilike.

Sprva je policija skušala dognati, če je imel dozdevni atentator kakega pomagača, ker se je pa možak vedno bolj zapletal v protisilovje, so prišli policisti do zaključka, da imajo opraviti s slaboumnim človekom.

Pri aretaciji ni nudil nobenega odpora.

Možak je doma iz Severne Italije, kjer im ženo in otroke.

Pred dobrim letom je bil aretiran na Beneškem trgu Angelo Sbardelotto, ki je z revolverjem čakal na Mussolinija. Enajst dni pozneje je bil ustreljen.

Možak, ki je bil včeraj aretiran, je že šesti, ki je stregel Mussoliniju po življenju.

FRANCOSKI POSLANIK PRI ROOSEVELTU

Claudel je konferiral z Rooseveltom, angleški poslanik pa z državnim tajnikom. — Matsuoka bo v petek obiskal predsednika.

Washington, D. C., 27. marca. Ker je po mnenju predsednika Roosevelta gospodarski položaj evropskih narodov v tesni zvezi z odplačevanjem vojnih dolgov, sta predsednik in državni tajnik dobila danes tozadevne informacije iz najbolj zanesljivih virov.

Pri predsedniku Rooseveltu sta bila v avdijenci francoski poslanik Claudel in načelnik finančnega odseka francoske poslanske zbornice, Jaques Stern, dočim se je državni tajnik Cordell Hull posvetoval z angleškim poslanikom Ronaldom Lindseyem.

Predvsem so razpravljali o bodoči svetovni gospodarski konferenci. Francozi žele, da bi se čim prej vršila.

V petek bo obiskal predsednika Roosvelta Yosuke Matsuoka, ki je zastopal Japonsko pri Ligi narodov.

Washington, D. C., 27. marca. Italijanski poslanik Augusto Rosso je danes predložil državnemu tajniku Hullu Mussolinijev načrt za štabilizacijo evropskega miru.

ZAGONETEN UMOR

William Olsen, ki je janitor neke apartment hiše na 8. Ave. v New Yorku, je potrkal na vrata stanovanja, ki ga je v soboto najel neki moški po imenu Martini. Hotel je pogledati, če je stanovanje v redu. Ker se ni nihče oglasil, je pogledal skozi ključavnico in opazil na tleh ležečo moško postavo. Pozval je policista, ki je vlomil vrata. V kuhinji je ležalo truplo moškega. Na truplu je bilo nešteto ran, prizadetih z nožem.

Kdo je mrtvi neznanec, dosedaj še niso mogli dognati. Tudi o "Martiniju", ki je najel stanovanje v soboto, ni nobenega sledu.

TUDI V DRŽAVI KANSAS BODO IMELI PIVO

Topeka, Kansas, 28. marca. — Vse kaže, da bo tudi najbolj suha ameriška država Kansas postala z legalizacijo dobrega piva že vsaj deloma mokra. Če drugje ne, bo pivo naprodaj v vojaških forlih in taboriščih.

VINO BO NAPRODAJ KOT "SEKT"

Prvi davčni koleki so bili poslani v St. Louis. — Tudi na sod "sekta" bo le pet dolarjev davka.

Washington, D. C., 28. marca. Danes so bili poslani v St. Louis prvi davčni koleki, ki jih bodo morali v pivovarnah prilepljati na sodčke.

Katera pivovarna bo dobila kolek "štv. 1", še ni znano.

Neki trgovec v Philadelphiji je dobil prvo licenco za prodajo piva na debelo. Licenca stane $50. Neki trgovec v Hartford, Conn., je dobil prvo licenco za prodajo piva na drobno. Zanjo je plačal $20.

Danes se je tudi izvedelo, da so sestavljene vse določbe za izdelovanje "sekta". To ime bo nosila soda, kateri bo primešanega toliko vina, da pijača ne bo vsebovala več kot tri in četrt odstotka alkohola.

Izdelovalci "sekta" bodo smeli naročati dobro vino iz skladišča in ga nato mešati s sodo. Na 31 galon tako zmešane pijače bo pet dolarjev davka. Na kvart take pijače bo znašal davek štiri cente.

Precej razpravljajo tudi o vprašanju če bo dovoljeno po 7. aprilu prodajati dobro pivo in "sekt" po vojaških kantinah in na ameriških bojnih ladjah. Prodaja "opojnih pijač" po armadnih kantinah je prepovedana že izza leta 1901, dočim so postale bojne ladje "suhe" šele leta 1920.

V NEW JERSEY NAJ BO PIVO JAVNO NAPRODAJ

Trenton, N. J., 27. marca. — Governer A. Harry Moore je mnenja, daj bo v državi lokalna opcija, to je: v tistih okrajih, ki so zadovoljni z dobrim pivom, naj bo naprodaj, v drugih pa ne; saloni naj se odpravijo; državo ne bo naložila na pivo nobenega davka, lahko ga pa naložе posamezne občine.

— Prodaja piva — je rekel governer — naj bo javna. Če ne bomo previdno in bomo dovolili prodajo piva za zagrnjenimi okni, nas bodo suhači zopet začeli kritizirati, in preklic osemnajstega amendmenta bo v nevarnosti. Trgovina s pivom mora sama sebe ščititi.

Moore je odobril prodajo piva v restavrantih, hotelih, lunchroomih in pivskih vrtovih.

AMER. MISIJON NAPADEN

Japonski bombni aeroplani so obstreljevali ameriško misijonsko postajo. — Povzročena škoda ni velika.

Peking, Kitajska, 28. marca. — Ameriški poslanik Johnson je sporočil tukajšnjemu japonskemu zastopniku o napadu, ki so ga vprizorila japonska bombna letala na Taitowing, deset milj južno od velikega Kitajskega zidu.

Napad se je završil dne 24. marca. Bomba je usmrtila devet kitajskih civilistov ter precej poškodovala tamošnjo ameriško misijonsko postajo.

Misijonar Charles Oscar Kautte in njegova žena sta se rešila.

Japonski zastopnik je rekel, da bo o zadevi sporočil japonskemu poveljniku v severnem delu Kitajske.

Bomba je padla dvajset čevljev vstran od misijonarjevega stanovanja. V steni so nastale velike razpoke. Deloma je poškodovana tudi cerkev.

Kautte je izjavil, da je vihrala raz misijonsko poslopje ameriška zastava.

PETNAJSTLETNI IZSILJEVALEC

Sodnik je fanta oprostil, češ, da je prečital preveč razburljivih povesti. Sodnika se ni bal, p a č pa očeta.

Akron, Ohio, 28. marca. — Danes se je moral zagovarjati v mladinskem sodišču pred sodnikom Hunsiekerjem petnajstletni Proveno Marcella, ki je obtožen, da je hotel izsiliti od Lindberghove žene petindvajset tisoč dolarjev.

Fant je pisal več pisem z naslovom "Mrs. Charles Lindbergh, Delaware and New York" ter zahteval petindvajset tisoč dolarjev. Če mu ne pošlje tega denarja, ji je grozil z odvedbo drugega otroka.

Detektivi so par pisem prestregili in fanta kmalu izsledili. Ko so ga aretirali, je rekel: — Prav nič se ne bojim iti pred sodnika, toda očeta se bojim, ker me bo gotovo ubil, ko bo izvedel vse to.

Sodnik je fanta oprostil in dejal: — Po mojem mnenju ni slab deček. Čital je preveč razburljivih romanov, ki so mu zmedli glavo.

Miami, Fla., 28. marca. — Danes se bo veleporota bavila s slučajem Gilforda Clobridge, ki je obtožen, da je pisal col. Lindberghu pretilno pismo in zahteval od njega petdeset tisoč dolarjev. Nadalje je obtožen, da je poslal zveznemu sodniku pint žganja. Clobridge je rekel, da se je hotel s tem maščevati nad svojo ženo, ki ga je zapustila.

Na pismo in na pošiljko je zapisal ženino ime.

FORD JE VLOŽIL MILIJON V V NOVO BANKO

Detroit, Mich., 28. marca. — Ford Motor Company je vložila danes milijon dolarjev v novo banko, ki je kontrolira General Motors in R. F. C.

ZRAKOPLOV V PLAMENIH

Dvanajst oseb je zgorelo, tri so bile pa usmrčene, ko so skočile iz velikega angleškega letala.

Bruselj, Belgija, 28. marca. — "City of Liverpool", trimotorno letalo angl. "Imperial Airways" je danes treščilo v tukajšnji bližini na tla. Vseh petnajst oseb, ki so se nahajale v njem, je izgubilo življenje.

Vzrok katastrofe zaenkrat še ni točno dognan.

Domnevajo, da je eden izmed motorjev eksplodiral, nakar je začelo letalo goreti. Tri osebe so se hotele rešiti s skokom, pa so skočile v smrt.

Trupla ostalih so tako ožgana, da jih ni mogoče identificirati.

Na krovu je bilo dvanajst potnikov in trije možje posadke.

Med njimi ni bilo nobenega Amerikanca.

Letalo se je dvignilo v Kolinu ter je nameravalo poleteti preko Bruslja v London.

ZVEZNIM USLUŽBENCEM BO SKRČENA PLAČA

Washington, D. C., 28. marca. Ker je delavski department dognal, da so se stroški za življenjske potrebščine izza leta 1928 skrčili za najmanj triindvajset odstotkov, bodo najbrže vsem zveznim uslužbencem s 1. aprilom plače znižane za 15%.

DEMONSTRACIJE NA DUNAJU

Narodni socijalisti so na Dunaju razbili več izložb.—Žandarmerija je pregnala dijake v Leobnu.

Dunaj, Avstrija, 28. marca. — Danes je bilo aretiranih petdeset oseb, ker so avstrijski narodni socijalisti navzlic prepovedi Dollfussovega ministrstva vprizorili po glavnih ulicah demonstracije ter kričali "Živel Hitler!" Seboj so nosili nemške fašistične zastave.

Policija sprva demonstrantov ni nadlegovala, ko so pa začeli razbijati izložbe židovskih trgovin, je posegla vmes.

Kravali so se tudi ponoči nadaljevali.

Kot znano, je Dollfussovo ministrstvo prepovedalo vse politične demonstracije in politična zborovanja.

V Leobnu na Štajerskem so vprizorili narodno-socijalistični študenti veliko demonstracijo.

Ker policija ni mogla proti njim ničesar opraviti, je stopila žandarmerija v akcijo ter je z golimi bajoneti pregnala demonstrante.

MRS. WALKER DOBILA LOČITEV ZAKONA

Miami, Fla., 28. marca. — Mrs. Janet J. Allen Walker, ki je tožila svojega moža, bivšega newyorškega župana, za ločitev zakona, je dobila tožbo. Zadeva se je obravnavala v tukajšnjem okr. sodišču pod vodstvom sodnika Trammela.

DELAVCI FORDOVIH TOVARN V ANGLIJI SO ZAŠTRAJKALI

Dagenham, Anglija, 28. marca. Skoro vsi delavci, ki opravljajo nočni šiht v tukajšnji Fordovi tovarni, so zaštrajkali. Ko so prišli njihovi tovariši zjutraj na delo, so že stali pred tovarno piketi. Zastavkali so, ker jim je vodstvo tovarne ponovno znižalo plače. Osem tisoč delavcev je brez dela.

IRSKI RABINEC JE NAPADEL HITLERJA

Dublin, Irska, 28. marca. — Rabinec Isaac Hertzog je danes odločno napadel Hitlerja in njegovo politiko. Rekel je, da predstavlja hitlerizem povratek k srednjeveškemu barbarizmu.

— Na Irskem je pet tisoč Židov, in vsi brez izjeme obsojajo Hitlerjevo početje.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President — L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Za celo leto velja za Ameriko in Kanado	$6.00	Za New York za celo leto	$7.00
Za pol leta	$3.00	Za pol leta	$3.50
Za četrt leta	$1.50	Za inozemstvo za celo leto	$7.00
		Za pol leta	$3.50

Subscription Yearly $6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3—3878

NAŠIM NAROČNIKOM

Ameriške gospodarske razmere se še niso bistveno izboljšale, toda boljšati so se začele, kar je dobro in razveseljivo znamenje.

Poročila o nadaljnih zastojih, v industriji so ponehala. In skrajni čas je, da so, kajti če bi šlo ameriško gospodarstvo še nekaj časa tako v nižino kot je začelo iti jeseni leta 1929, bi se bilo bati splošne katastrofe.

Predsednik Roosevelt je prevzel državne vajeti baš v pravem trenutku. Hooverjeva administracija jo je zavozila, deloma po svoji krivdi, deloma pod pritiskom splošnih razmer.

V kratkem se bo obrnilo na bolje. Preobrat ne bo nenaden. Prej počasen nego nenaden, toda pretežni večini ameriškega prebivalstva zadostuje tudi počasen preobrat.

Amerika se je že skoro do ust potopila v močvirje depresije. Zdaj se ne potaplja več, ampak se dviga iz nje.

Nobenih jasnih znamenj še ni, da se je obrnilo kdove koliko na bolje, dejstvo pa je, da se izza Rooseveltovega nastopa ni obrnilo na slabše.

Kakor skoro sleherni posameznik se morajo tudi podjetja še vedno boriti z velikimi težkočami.

Našim naročnikom naj služi za primer "Glas Naroda", ki že nad štirideset let odločno vztraja na svojem stališču.

Če bi ne imel zvestih naročnikov, ki se zavedajo svoje dolžnosti, bi se v zadnjih dveh letih le težko ali bi se pa sploh ne mogel vzdržati.

Edinole naročniki so nam omogočili, da smo preživeli najtemnejše dneve krize ozroma depresije in da zamoremo sedaj zreti z večjo nado v bodočnost, ki obeta biti boljša za nas vse.

Lahko rečemo, da ima "Glas Naroda" nad petdeset odstotkov takih naročnikov, ki točno poravnajo naročnino, bodisi naravnost ali s posredovanjem naših zastopnikov.

Ostali se pa dele v dve skupini. V prvi skupini so nesrečneži, ki jih je depresija tako udarila, da niso imeli niti za najnujnejše življenjske potrebščine.

Bili so pa toliko odkritosrčni in pošteni, da so nam v pismih opisali svoj položaj in nas prosili potrpljenja.

Z veseljem smo jim ustregli in jim list še nadalje pošiljamo, ker se popolnoma zanesemo na njihovo besedo, da bodo plačali, ko jim bo količkaj mogoče.

V pogledu poštenosti je le malo takih narodov kot je slovenski. V najširšem smislu se lahko sleherni zanese na obljubo našega človeka.

Mi smo se zanesli in se nismo varali.

Je pa tudi nekaj mlačnežev, ki se na ponovne opomine niti ne odzovejo. Oglase se šele takrat, ko jim prenehamo pošiljati "Glas Naroda", in so celo nekoliko ogorčeni, ker smo to storili.

Le nikakega ogorčenja ne in nikake zamere!

Vsak dolžnik naj nam sporoči, če misli poravnati naročnino ali ne. To je vendar najbolj preprosto in enostavno. S tem nam prihrani mnogo dela in mnogo stroškov.

Vsak, ki je naročil list z obljubo, da ga bo plačal, ga je dolžan plačati do dne, ko ga dobiva.

To je par odkritosrčnih besed, katerih nam gotovo ne bo nihče štel v zlo.

V teh težkih časih smo z naše strani pokazali mnogo obzirnosti in mnogo požrtvovalnosti.

Malo manj mlačnosti, malo več dobre volje, požrtvovalnosti in točnosti pri nekaterih naših naročnikih, pa nam bo mogoče uspešno premagati še poslednje težkoče, ki nam zastavljajo pot.

NAJDENA TIZIANOVA SLIKA

V Poznanju je aretirala policija več trgovcev s slikami, ki so prodajali same dragocene slike, med temi tudi Tizianovo sliko, vredno 150,000 zlotov. Ta pa izvira, kakor domneva policija, iz lekcije slik grofa Ciezkowskega v Wierszenici, ki je bila nedavno ukradena.

Iz Jugoslavije.

Oče in sin utonila v Savi.

V bližini Bosanskega Šamca sta v Savi utonila šestdesetletni starec Marljan Ivanović in njegov 19-letni sin Marko, ko sta se vračala iz Slavonije, kjer sta imela opravka. Ker brodnik ni več prevažal, sta naprosila nekega mlinarja, da ju prepelje čez reko. Močan veter je prevrnil čoln. Oče in sin sta našla smrt v valovih, mlinar pa se je rešil.

Živa baklja.

Iz Čakovca poročajo o grozni nesreči, ki se je pripetila te dni v rodbni Tkalčec. Domači so zjutraj odšli k maši, otroke pa so pustili doma. V bližini so si pastirji zakurili in tudi Tkalčevi otroci so se približali k ognju. Pri tem pa je neki deček triletno Matildo Tkalčec sunil na ogenj. Nesrečna deklica je bila takoj v plamenu. Vsa obleka je zgorela na njje. Že v teku dneva je revica podlegla opeklinam.

Ostanki starega rimskega mesta v Fruški gori.

Fruška gora je bila vedno zanimivo področje za arheološko raziskavanje. Znano je, da so obronki Fruške gore kot skrajne meje rimskega imperija proti severu bili zavarovani z utrdbami proti barbarskim plemenom, ki so pogosto vpadali preko Dunava v rimsko provinco. Arheolog dr. Nikola Vulić je nedavno odkril že preraščeno zidovje rimske trdnjave, po katerem se v glavnem dajo določiti obrisi celega mesta. Pomladi bodo nadaljevali izkopavanje, pri čemer se bodo brezdvomno še našli važni ostanki!

Sodba v procesu zoper dr. Pernarja.

14. marca ob pol 12. je državno sodišče za zaščito države objavila sodbo v procesu proti dr. Ivanu Pernarju in tovarišem, obtoženim po zakonu o zaščiti države zaradi širjenja letakov, hujskanja na nasilje proti državnim oblastvom in ogražanja javnega reda. Sodišče je obsodilo: dr. Ivana Pernarja na leto din strogega zapora, Gjuro Kemfelja na poldrugo leto strogega zapora, Viktorja Košutića na 10 mesecev strogega zapora in izgubo državne službe. Vsem obsojenim se všteje v kazen preiskovalni zapor. Soobtožena Fabian Plazović in Paško Kaliterna sta bila oproščena.

Brezvestno izkoriščevanje izseljencev.

Ves Banat z velikim zanimanjem pričakuje nadaljevanja razprave proti ponarejevalcem izseljeniških dokumentov, ki so več let poslovali v okolici Česterega in Molina v Banatu ter mnogo revežev, ki so se hoteli izseliti v Ameriko, ogulili do zadnje pare in mnoge tudi pahnili v veliko nesrečo.

Iz Banata se že od nekdaj izseljuje mnogo poljedelcev v Ameriko in je bilo izseljevanje posebno številno v prvih letih po prevratu. Iz težav, ki vodijo ljudi od doma v tujino, pa so si najbrže leta 1924 začeli prevejeni sleparji kovati kapital. Tudi po l. 1924 je bilo izbseljevanje zelo živahno in se dolgo časa ni opazilo, da se ljudje selijo s ponarejenimi dokumenti. Šele leta 1929 so bila oblastva z anonimnimi pismi opozorjena na ponarejevanje potnih dokumentov in ker so ovadbe navajale značilne podrobnosti, je bila uvedena preiskava, ki je imela velik uspeh.

Sodišče v Velikem Bečkereku je ugotovilo, da deluje v Česteregu prava tovarna za ponarejanje potnih listov in vseh drugih dokumentov, ki so potrebni za izselitev v Ameriko. Sledile so mnoge aretacije in pred sodišče so prišli naposled občinski funkcijonarji iz Česterega in Molina, Franjo Dundjerski, Blagoje Notaroš in Pavle Bajer ter nekaj občinskih odbornikov iz obeh občin. Inicijator družbe pa je bil izseljeniški agent Čeda Branovački. Lani je bil Branovački obsojen na tri leta težke ječe, ker se mu je dokazalo 57 sleparij in falzifikatov izseljeniških dokumentov. Dundjerski je bil zaradi 31 enakih sleparij obsojen na 10 mesecev, vsi drugi obtoženci pa so bili oproščeni. Obsojenca sta se pritožila proti kazni in pred novosadskim sodiščem je bila ponovna razprava, ki pa je za nekaj dni odgodena, da se zaslišijo razne priče, ki jih ni bilo pri prejšnjih preiskavah in razpravah.

Ko se je Banovačkemu in njegovemu pajdašu dokazalo že blizu 100 sleparij z izseljeniškimi dokumenti, je gotovo, da je bilo takih sleparij še dosti več. Od revežev ki so se izselili s ponarejenimi dokumenti, jih je le malo, ki so dosegli svoj cilj in ki jim ni žal, da so potrošili toliko denarja za dokumente, ki bi jih lahko dobili tudi na zakonit način. Veliko pa jih je, ki se sploh ne javljajo svojim rodbinam, in je tako gotovo, da imajo ponarejevalci na vesti mnogo tragedij bednih izseljencev.

Zaradi oslepelosti je obupal.

Na očesnem oddelku zagrebške bolnice je izvršil samomor posestnik Gregor Križevnik iz Slovenije. Motiv obupnega čina je bila brezdvomno okolnost, da se je njegova bolezen vkljub prizadevanju zdravnikov vedno bolj slabšala. Nesrečnik je popolnoma oslepel, kar ga je tako potrlo, da si je končal življenje. Obesil se je na stranišču. Ko so ga našli, je bila že vsaka rešitev prepozna.

Jetnik je pobegnil, da vidi ženo in otroke.

Iz zapora beograjskega sodišča je pobegnil 28-letni Marinko Babić, ki je obdolžen, da je v Vrčini v družbi svojega tovariša ubil Spasoja Kneževića. V preiskavi se ni dokazalo, da je on izvršil uboj, gotovo pa je, da on ve za ubijalca, a ga noče izdati. Na begu se je Babić podal domov, da vidi ženo in svojega malega otroka. Potem se je zopet sam vrnil v zapor.

PREHLAD! dovedejo do PLJUČNICE

Preprečite prehlade z rednim čiščenjem svojega črevesja. Odvajanje naj bo redno, odstranite strupene zaostanke! Pijte TRINERJEVO GRENKO VINO

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO ZANESLJIVO IN TOČNO KAKOR VAM POKAŽE NASTOPNI SEZNAM

V JUGOSLAVIJO		V ITALIJO	
Din 200	$ 3.50	Lir 100	$ 5.85
Din 300	$ 5.—	Lir 200	$11.35
Din 400	$ 6.55	Lir 300	$16.50
Din 500	$ 8.—	Lir 400	$22.—
Din 1000	$15.50	Lir 500	$27.50
Din 5000	$76.—	Lir 1000	$54.—

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali lirah dovoljujemo še bolje pogoje.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

Za izplačilo $5.00	morate poslati		$ 5.75
" " $10.00	"	"	$10.85
" " $15.00	"	"	$16.—
" " $20.00	"	"	$21.—
" " $40.00	"	"	$41.25
" " $50.00	"	"	$51.50

Prejemnik dobi v starem kraju izplačilo v dolarjih.
Nujna nakazila izvršujemo po Cable Letter za pristojbino $1.—

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU
(FRANK SAKSER)
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

ANGLIJA IN IZVOZ OROŽJA V AZIJO

V Angliji, kjer vlada sedaj politično mrtvilo in ne leže pred parlamentom nikaki posebni domači problemi, se je javno zanimanje osredotočilo na velika zunanja politična vprašanja. V ospredju političnega interesiranja stoji poleg dogodkov v Nemčiji zlasti spor med Japonsko in Kitajsko, ki je že od nekdaj razburjal in razdvajal duhove v Angliji bolj kakor drugod na svetu. Protijaponski afront izredne skupščine Lige narodov, odhod Japoncev iz Ženeve in obnova vojaških operacij v Džeholu so v parlamentu in tisku predmet dnevnih polemik, ki se jih s pravim ognjem udležuje tudi javnost. Zlasti se je v dva tabora razcepilo javno mnenje v vprašanju prepovedi izvoza orožja obema bojevnikoma na Daljnjem vzhodu.

Poslanec Lansbury, ki je po izstopu MacDonalda in padcu Hendersona prevzel vodstvo delavske stranke, je v imenu opozicije naslovil v parlamentu na zunanjega ministra Simona ostro interpelacijo, zakaj vlada z omogočanjem prodaje in dobavo orožja podpira prelivanje krvi na vzhodu. Zunanji minister je odgovoril, da vlada nima ničesar proti takojšnji obči prepovedi izvoza orožja. Vendar bi ta korak, če bi ostal omejen samo na Anglijo, ne rodil nikakega uspeha. Imel bi pomen le, če bi se mu priključile vse države, ki izdelujejo orožje in municijo. Anglija se zato v tej zadevi pogaja še z drugimi državami.

Par dni po teh ministrovih izjavah pa je angleška vlada vendar prepovedala izvoz orožja na Japonsko in Kitajsko, ne da bi čakala na pristanek drugih v poštev prihajajočih držav. Javnost je njen ukrep sprejela zelo deljeno. Delavska stranka še vdno ni opustila nade na mednaroden nastop proti Japonski in se nadeja, da bi Združene države tako akcijo podprle. Zato očita vladi, da je premalo odločna, ker ne izsili splošne mednarodne prepovedi pošiljanja orožja na Japonsko, in ji obenem očita favoriziranje Japoncev, ker je svojo prepoved razširila tudi na Kitajsko, čeprav je ta v silobranu in nima nikake svoje industrije, kakor jo imajo Japonci.

Predvsem pa grmi proti Japonski borbeni Lloyd George. Liberalni tisk, ki ubira njegove strune, ne prinese nobenega uvodnika o Daljnjem vzhodu, ki ne bi končal z zahtevo: "Nobenega orožja Japonski". Bilo bi žalostno in nezaslišano, pravijo liberalci, če bi se dovoljevalo izvažati orožje v državo, ki se je dosedaj uprla še vsem sklepom Lige narodov. Zapora se pa mora omejiti samo na Japonsko ter se nikakor ne sme razširiti tudi na Kitajsko. Dobavljati orožje Japonski pomeni raztrgati versaillksi mir in Kellogov pakt, med tem ko dobavljati ga Kitajski pomeni pomagati proti razbojniku.

Toda Japonci imajo še vedno tudi dobre prijatelje v Angliji.

"Daily Mail" ki svojih simpatij in antipatij ponavadi nikdar ne skriva, odkrito hvali Japonce kot dobre in zveste prijatelje Anglije in pravi, da se Japonska v tem boju le brani proti sabotaži Kitajske. Brez nesmiselne potuhe, ki jo je Liga narodov dajala Kitajski, bi se slednja nikdar ne drznila izzivati Japoncev. Mandžurija je delo Japoncev in oni so jo iztrgali iz sovjetskega vpliva. Prepoved izvoza orožja pa ne bo imela nobene praktične vrednosti, če se ji ne pridružijo še druge države, a poleg tega bo še povzročila veliko škodo angleški industriji.

Nekako v istem smislu modruje konservativna "Morning Post", češ, da bi bilo nemogoče omejiti zaporo samo na Japonsko. Vendar bo tudi zapora za oba protivnika breuzpešna in obenem nevarna. Brezuspešna, ker danes ni predmeta, ki ne bi služil vojni, in nevarna, ker bo imela brez dvoma za posledico neprijetna diplomatska trenja.

ROMAN O BOLJŠEVIZMU

"Academie d'Education et d'Entre' aide Sociale", ki ji preseduje msgr. Baudrillard, rektor katoliškega vsenčilišča v Parizu, je razpisala nagrado za najboljši roman o boljševizmu. Roman mora prikazati nevarnost boljševizma za kulturo vsega sveta. Godi se lahko v Rusiji sami, lahko pa tudi med komunisti drugih držav, v katerih je komunizem prizadel največ škode. Razpisane so tri nagrade, in sicer v znesku 50.000, 20.000 in 10,000. V odboru, ki bo odločil, komu naj se nagrada podeli bodo naslednji pisatelji: Henry Bordeaux, član franceoske akademije, za Francijo; G. K. Chesterton za Anglijo, Filip Meda za Italijo, baronica Handel-Mazzetti za Nemčijo in Avstrijo, Manuel Galvez za države, v katerih govorijo špansko, in pater Walsh, podpredsednik vsenčilišča v Georgetownu, za Združene države. Poleg tega bo imel odbor posebne generalne tajnike, med katerimi bo tudi Rus, profesor Maklakov. Tekmovanja se udeleži lahko kateri koli pisatelj ne glede na njegovo narodnost. (Pojasnila daje Academie d'Education et d'Entre' aide Sociale, Paris, 31, rue de Bellechasse.)

ONIM, KI POŠILJAJO DENAR V DOMOVINO,

naznanjamo, da je mogoče poslati vsoto do sto dolarjev **brez vsake izjave,** v kako svrho je denar namenjen. Tozadevna odredba je bila dne 17. marca odpravljena. **Kdor hoče poslati več kot sto dolarjev,** naj podpiše spodnjo izjavo in naj nam jo pošlje z denarno pošiljatvijo.

DECLARATION FOR MONEY ORDER

I herewith declare that Money Order No. ..... is sent by me for the purpose of _____

and is not intended for the purpose of speculation, placing savings or making investment in a foreign country.

I certify that this transaction in no way contravenes the act of March 9th, 1933, the executive order of March 10th, 1933 or any regulation issued thereunder.

(Purchaser's Signature)

(Date)

Velikonočni prazniki so na pragu, toda še vedno je čas, da razveselite svoje v domovini s kakim denarnim darilom.

MI BOMO TOČNO IN HITRO IZVRŠILI VSAKO POŠILJATEV

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU
(FRANK SAKSER)
216 WEST 18th STREET NEW YORK N. Y.

Peter Zgaga

Razorožitvena konferenca se je zopet odgodila. Pravijo, da preko velikonočnih praznikov. Koncem aprila bodo delegati začeli zopet zborovati.

Razorožitvena konferenca je v gotovem oziru slična zborovanju vaških fantov, ki sklenejo, da se v bodoče ne bodo več z noži, pač pa samo s kolmi.

Gospodje v Ženevi pravijo, da strupeni plini niso častno orožje, istotako tudi tanki ne in bombni aeroplani.

Po mojem skromnem mnenju ni nobeno orožje prav posebno častno. Niti puška niti revolver.

Človek, ki dobi bajonet med rebra ali kroglo v trebuh ima o tem "častnem orožju" svoje posebne pojme, in ti pojmi ne delajo nasprotniku nobene posebne časti.

*

Pravijo, da bo izbruhnila vojna med Jugoslavijo in Italijo.

Italija se te vojne dosti bolj boji nego se je boji Jugoslavija, kajti če bi se je ne bala, bi jo že zdavnaj začela.

*

Papež se jezi na bolgarskega kralja, ker ni dal svojega otroka krstiti po katoliških obredih.

Otrokova mati je hči italijanskega kralja in kot taka verna katoličanka.

Čemu tako razburjenje zaradi nedolžnega otročiča. Pravoslavni Bog se menda ne razlikuje dosti od katoliškega, navsezadnje sta papež in Mussolini napravila dobro politično kupčijo, ker se jima je posrečilo spraviti na Bolgarsko laško princeso ter s tem utrditi obroč sovražnikov, ki obdajajo Jugoslavijo.

*

Poznam rojaka, ki pravi, da se je edinole zato oženil, ker se njegava žena od vseh drugih žensk razlikuje.

In če ga vprašaš, v čem se razlikuje njegova žena od drugih žensk, ti bo odgovoril: — Ona je bila edina, ki je rekla "ja", ko sem jo zasnubil.

*

Ne vem, kaj bo letos s pomladjo.

Dež, neprestan dež, že vsaj v New Yorku.

Čemu torej ta neprestan dež?

Tudi brez dežja bi bilo dosti mokrote, če ne zdaj, pa po 7. aprilu.

Žal, da tista mokrota ne bo dosti bolja od navadne kapnice.

*

Newyorška slamnikarija je prišla na bum.

Tako mi že vsaj zatrjujejo moji domžalski prijatelji.

Delavcem plačujejo gospodarji sramotno nizke plače. Navzlic temu bodo pa poleti slamniki najmanj po dolarju.

Slamnikar res malo zasluži, gospodarji pravijo, da nič ne zaslužijo, trgovce, ki slamnike prodaja, pa pravi, da jih v izgubo prodaja.

Kje je torej denar?

*

V Rimu so že zopet aretirali človeka, ki je baje hotel vprizoriti atentat na Mussolinija.

Aretirani atentator je slaboumen.

Če bi bil zdrave pameti, bi gotovo ne nameraval kaj takega.

Mussoliniju ni treba, da bi postal žrtev atentata.

Mussolini bo postal žrtev fašizma.

*

Vino s tremi odstotki alkohola. Sveta nebesa, kaj so znoreli?

Saj ga mora imeti najslabši prešavec pet, če nočeš, da se ti preko noči ne skisa.

*

V Nemčiji so začeli preganjati Žide.

Med Židi so dobri in slabi ljudje.

Nemci ne smejo nikdar pozabiti, da je bil eden največjih nemških pesnikov — Heine — Žid, in da je največji sodobni matematik Einstein židovskega pokolenja.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

KDO DAJE SREČO

(PRAVLJICA)

Nekoč sta živela dva brata, zelo bogata človeka. Ko sta bila spravila vse svoje reči v red in nista ničesar potrebovala, sta sklenila dognati, ali prihaja sreča od Boga ali pa od ljudi. Nekega dne sta se prepirala o tem; starejši je menil, da prihaja sreča od ljudi, mlajši pa, da od Boga. Da bi torej zvedela, kaj je resnica, sta storila tako: odšla sta skupaj na potovanje in vzela s seboj veliko denarja.

Ko sta tako potovala, sta prišla v neko vas in tamkaj vprašala, kdo je najrevnejši. Tega sta dala poklicati, in ko sta videla, da je bil res popoln ubožec, ki ni ničesar imel, sta mu dala dvajset cekinov in mu dejala: "Vzemi ta denar, a nikdar ne smeš reči: 'Hvala Bogu!' in zdaj zdravstvuj!" Nato sta šla dalje.

Ko je ubožec videl toliko denarja v svoji roki, se ni mogel dovolj naradovati, in odšel hitro domov, da bi se pred ženo pohvalil. Ta pa, namesto, da bi se veselila, ga je začela očitati, da je bil trapast, ko je sprejel tuj denar, kajti, če ga bo porabil, ga ne bo mogel vrniti; tako ga je priganjala, naj denar takoj vrne. On je pa ni poslušal, marveč je šel na trg pogledat, kakšno blago je tam, da bi kaj kupil in s tistim trgil ter tako kaj pridobil. Ko je šel tako zamišljen po poti je prišel mimo mesnice, in ker je živel toliko časa v revščini, si je mislil: "Vsaj zdaj naj vzamem jetra, da bodo moji otroci vsaj enkrat okusili meso." Kupil je jetra in se vrnil proti domu. Medpotjo pa je opazil, da je nad njegovo glavo letal krokar, in prišlo mu je na misel, če se krokar nemara ne pripravlja, da bi mu uropal jetra. — Zato jih je skril pod obleko. Ko je bil pa že blizu svojega doma, se spustil krokar nizdol, mu strgal kučmo z glave in izginil. V kučmi pa je bil imel mož spravljen svoj denar, in ves njegov krik ni nič zalegel. A ne dovolj tega; ko je prišel domov in povedal svoji ženi, kaj se mu je bilo pripetilo, se je ta začela prepirati in ga oštevati: — tak da je in da je ona že vnaprej vedela, da bo vrgel denar orlom in krokarjem. Nazadnje sta začela od žalosti jokati in s skrbjo misliti na to, odkod naj vzameta denar, da ga vrneta.

Minulo je leto in dan in tedaj sta zopet prišla v vas oba brata, da bi videla, kaj je ubožec napravil z denarjem; dala sta ga poklicati predse in ga vprašala. Povedal jim je svojo nesrečo, nakar sta mu dala trideset cekinov, rekoč: "Vzemi tudi ta denar, toda imena Božjega ne smeš izpregovoriti, in zdaj zdravstvuj!" Ubožec je vzel denar s seboj domov, a ni svoji ženi nič povedal, marveč ga je skril v lonec, v katerem so navadno shranjevali otrobe. Nato je odšel na trg, da bi izbral kako blago in z njim kupčeval. Ko se je pa tam mudil, je prišel po cesti mimo njegove hiše prodajalec jabolk in njegovi otroci so na vsak način hoteli imeti jabolka. Ker mati ni imela nobenega denarja, je prinesla otrobe in vzela za to jabolk. Prodajalec pa, ki ni imel ničesar s seboj, kamor bi bil spravil otrobe, je dal ženi nekaj jabolk še za lonec in odšel z otrobi in loncem. Zvečer je prišel mož in šel takoj k loncu, a ni ničesar našel; vprašal je ženo, ki mu je povedala, da je dala lonec prodajalcu za jabolka. Tedaj je začel mož kričati in viti roke, a lonca pa le ni bilo.

Tako je mineval dan za dnevom, in ko je zopet poteklo leto, sta prišla zopet oba brata, da bi vedela, kaj je ubožec napravil z denarjem. Ta jim je povedal, kako se mu je bila naključilo. Nato sta mu dala dve svinčenki, eno zanj in eno za njegovo ženo. Ko je tedaj prišel domov in povedal svoji ženi, kaj sta mu dala, je vsa jezna in raztogotena vrgla krogli nekam na polico.

Njuna hiša je stala ob reki; tja so prišli nekoč ribiči, ki so se jim z mreže potrgale svinčene krogle, in vprašali ženo, če nima svinca pri hiši, potem naj jim ga da, da bodo mogli popraviti mreže. Tedaj se je žena spomnila obeh svinčenk, jih poiskala in dala ribičem. Ko so bili ti zopet popravili mreže, so ji obljubili, da vržejo mreže v reko, in prvi plen, naj bo že kakršenkoli, izroče njej za svince. Vrgli so mreže, ujela se je ena sama riba, to so dali ženi in odšli.

Zvečer je žena ribo razparala, jo izprala in hotela pripraviti za večerjo, toda na svoje veliko začudenje je potegnila iz trebuha majhen kamen, ki se je svetel kakor sonce. Ni vedela, da je bil to zelo dragocen kamen in uporabljala ga je namesto svetilke.

Nasproti njeni hiši je pa stanoval neki žid; ta je opazil, da je bilo v hiši vso noč svetlo in se čudil, odkod revežem denar za svetilko, ker vendar niso imeli niti kruha in so otroci cele dneve stradali. Nazadnje je hotel vendarle videti, kaj je na stvari; šel je nekega večera k revežem in se zelo začudil, ko je videl, da je bilo to, kar je tu svetilo, velik demant. Kmalu nato je hotel jud kamen kupiti in je rekel ubožcu: "Zahtevaj, kar hočeš, samo daj mi kamenček." Ubogi mož, ki ni vedel, koliko je kamen vreden in da je dragocen, je odgovoril: "Daj, kolikor je prav." — Jud mu je dal deset zlatnikov. — Revež je mislil, da se jud norčuje in je zopet rekel: "Daj, kolikor je prav." Tedaj mu je žid ponudil dvajset, petdeset in nazadnje sto zlatnikov. Tedaj se je ubožcu posvetilo kako stvari stoje in kamena ni dal židu, marveč je dejal, da ga ponese carju v dar.

Tako je tudi storil in rekel carju: "Car, ta kamen sem našel, in ker sem zvedel, da je zelo dragocen, sem prevdaril, da se spodobi le carju, da ga ima, zato sem ti ga prinesel in ti ga darujem." Car je vzel kamen in vprašal ubožca, kaj se želi za protidar, ta pa ni maral ničesar. Nazadnje mu je rekel car, da mora nekaj vzeti za kamen, in ubožec je odgovoril, da je zadovoljen z vsem, kar mu car da. Nato je vprašal car, kaj in odkod je in mu podaril njegovo domačo deželo, v njej naj bo kako drugi car, pobira naj zase davščine in ravna po njih volji. Potem je poslal tja svoje ljudi, da bi oznanili, da pride nov car, ki naj mu bodo v bodoče pokorni.

Vse to se je bilo zgodilo v teku enega leta. Ubožec je bil sedaj car v svoji domači deželi. Oba brata, ki sta prihajala vsako leto gledat, kaj je ubožec napravil z denarjem, sta prišla tudi letos, da bi videla, kaj je napravil s svinčenkama. Car, ki je stal ravno pri oknu, ju je videl priti in ju dal poklicati. Nista šla rada, a carjeve besede pa vendar nista mogla prezirati, zato sta tedaj šla se mu poklonila in prosila, naj jima pove, zakaj ju je dal poklicati. Car ju je vprašal, če ga ne poznata. Ni jima pa niti na misel prišlo, da bi bil tisti revni mož postal car, in odgovorila sta, da ga ne poznata. Tedaj se jim je dal spoznati in rekel: "Jaz sem tisti ubožec, ki sta mu bila dala denar, da bi ga obogatila brez božje volje, a nista mi opravila. Ko sta mi dala tisti dve svinčenik, s katerima naj bi se usmrtila moja žena in jaz, tedaj me je Bog povzdignil in napravil za to, kar vidita. Zato tudi vidva vse od Boga pričakujeta."

Tedaj je starejši brat spoznal svoj greh, prosil za odpuščanje in poslej veroval, da prihaja vse od Boga in da brez božje volje ni nič.

JAMA OKOSTNJAKOV

Pri postaji Irene v Južni Afriki so odkrili jamo, v kateri slutijo nov vhod v "Jamo smrti", kjer so baje poginili tisoči ljudi. Samo en človek je še živ, ki trdi, da je bil pred 40 leti v tej jami. To je rudniški inženjer Ernest Sheppard, ki poroča sedaj o tej svoji ekspediciji sledeče:

L. 1894. se je odpravil z dvema visokima uradnikoma iz Pretorije, nekim farmarjem in dvema zamorcema v divje gorovje, ki gre sporedno z železniško zvezo Johannesburg-Pretoria. Hotel so ugotoviti kaj je resničnega v pripovedkah domačinov, ki so govorilo o "Jami smrti" in celih plemenih, ki so našla v njej smrt. Na nekem sedlu, pod mogočno divjo smokvo so v resnici našli vhod v podzemeljski hodnik. Splazili so se vanj in dospeli do velike skale, ki je na videz zapirala nadaljnjo pot. Sheppard je začel iskati okrog te skale, hipoma je zadel z roko ob človeško lobanjo, ki se je z ropotom zakotalila nekam navzdol. Ozki hodnik se je za skalo nenadoma razširil v veliko dvorano, iz katere so vodili nešteviln stranski hodniki v druge, še večje dvorane. A vsepovsod so ležali na tleh ostanki človeških okostij, tla so bila dobesedno tlakovana s temi okostji in njih prašnimi razkrojinami.

Koliko ljudi je tu spalo poslednje spanje, ni bilo mogoče prešteti, preveč jih je bilo — in jama je bila na videz brez konca. Po večurnem tavanju v podzemlju se je ekspedicija končno vrnila in je tudi srečno našla vhod, skozi katerega je bila prišla sem. Nekoliko dni pozneje so vsi njeni člani oboleli za legarjem, o katerem pravi Sheppard, da so si ga nalezli v strašnem, okuženem vzdušju mrtvaškega podzemlja. Vsi razen Shepparda so tudi umrli. Tako so dognali, da v resnici eksistira jama, o katerih so pripovedovale grozotne zgodbe črnih domačinov. Od kod toliko mrtvecev v njej pa ni točno znano. Po neki verziji so v jamo pribežali pred sto leti rodovi miroljubnih zamorcev, ki so živeli tu okrog, in sicer pred silnim navalom matabelske vojske, ki jo je vodil Mozelikace, "črni Napoleon". Mozelikace je bil prava krvoločna zver in bi bolj nego naslov Napoleona zaslužil naslov črnega Džingiskana ali Timurlena. Ni izključeno, da je odkril pribežališče napadenih narodov in da jih je dal v podzemlju vse poklati.

SMRT PRI ŽIVEM TELESU

Pred porotnim sodiščem v Rouenu se je začel te dni eden nasenzacijonalnejših procesov zadnjih let, obravnava, ki ima na sebi mnogo zagonetnega, a je baš zaradi tega privlačna in jo zasleduje vsa francoska javnost z ogromnim zanimanjem.

Madame Boutet je bila lepa, elegantna žena veletrgovca Bouteta, ki je prišel v zadnjem času zaradi gospodarske krize v nekoliko mučen položaj in je izgubil precej denarja. Kakor mnogo žensk, ki so ji slične po poležaju, je imela tudi ona poleg moža prijatelja. Pisal se je Falcou in ni imel prav za prav nikakega poklica. Svojčas je hodil z Boutetom v šolo. Pred petimi leti ga je Boutet iztaknil in ga povabil k sebi v hišo. Tam se je pojavljal Falcou najprej kot gost, potem kot hišni prijatelj in slednjič se je kar vselil v Boutetovo vilo. Za Bouteta je bil Falcou v nekem pogledu nepogrešljiv prijatelj. Hotel ga je imeti pri sebi, spraševal ga je za svet v vsaki stvari. Falcou pa, zvit kakor je bil, si je umel pravočasno podjarmiti ne samo Bouteta, ampak tudi pridobiti njegovo ženo. Ko je Boutet spoznal, da sega Falcoujevo prijateljstvo preko njega, je bilo že prepozno. Pozval je prijatelja, naj se umakne iz hiše, toda žena ga je zdaj zagovarjala in tako je ostal še dalje pod skupno streho.

Kmalu po tistem dogodku se je Boutetova žena sprijaznila z mladim vrtnarjem, ki je prišel k hiši. Odslovila je Falcouja, zaradi česar je nastal med njim in njenim možem oster spor. Par dni po sporu se je pripeljala Boutetova žena domov v krasni zeleni limuzini. Bila je sama pri volanu. Zavila je v garažo — par minut pozneje pa je začela klicati na pomoč. Pritekel je njen mož, a lepotica je bila tedaj že v plamenih. Imela je komaj še toliko moči, da je izgovorila Falcoujevo ime, nato pa izdihnila. — Boutet je obdolžil svojega nekdanjega sošolca, da mu je polil ženo z bencinom in jo zažgal.

Falcou taji svojo krivdo in pravi, da ni zločinec. Nastaja torej vprašanje, kdo je izvršil zločin? Na to vprašanje pa ni konkretnega odgovora. Proti Falcouju so se nakupičile indicije, a dokaza za njegovo krivdo ni. Zato pričakuje Pariz in z njim vsa francoska javnost z veliko napetostjo, kakšna bo sodba v tej nenavadni obravnavi.

NAKLJUČJE V MEDICINI

Vsi izumi so posledica neumorne marljivosti, ki je obdelala genijalno misel. Za prvo zmago izuma se pa mora človeštvo zahvaliti večinoma naključju. Neobhodni pomočnik zdravnika pri ugotavljanju pljučnih in srečnih bolezni je zdaj stetoskop, cevka, ki osredotoča zvok delujočih organov v zdravnikov sluhovod. Cela vrsta naključij je privedla to pridobitev do zmage. Malo znani pariški zdravnik Laennec je postal predmet zasmehovanja svojih tovarišev, ker je nastavljal bolnikom na prsa papirnato cevko in poslušal, kakom jim bije srce. Dr. Laennec je bil sicer bolan, pa so ga vendar po naključju poklicali v vojaško službo za časa Napoleonovih vojn. Slučajno je pa služil pri vojakih tudi njegov nasprotnik, ki ga je denuncíral generalu-šefzdravniku, da muči vojake s svojo papirnato cevko in neprestanim prisluškovanjem.

Dr. Laenneca je poklical general na raport. General je bil dr. Corvisart in naključje je hotelo, da se je bil isti dr. Corvisart malo prej zavzel za drugega zasmehovanega zdravnika dr. Anenbruggerja, ki je odkril tako zvano avskultacijo, drugo izmed kardinalnih preiskovalnih metod. Dr. Corvisart je takoj spoznal tudi pomen Laenneccovega izuma in na njegovo priporočilo je imenoval Napoleon Laenneca tako rekoč sredi bitke za vseučiliškega profesorja.

Pa tudi Corvisartu samemu je naključje pripomoglo, da je postal general-šefzdravnik. Kot eden najmlajših zdravnikov je asistiral slavnemu zdravniškemu konziliju, ki je pomagal pri porodu Napoleonove soproge Marije Luize. Po operaciji so smatrali novorojenčka za mrtvega in so ga odložili, toda čez 10 minut, ko so se profesorji ukvarjali s porodnico, je nakapal dr. Corvisart novorojenčku v usta alkohola in izjavil, da je dete živo. Dr. Corvisart je postal telesni zdravnik cesarja Napoleona in prvi zdravnik armade.

VAMPIRJI VELEMESTA

Spisal EMILE GABORIAU

ROMAN

92

XXVII.

Oče Tantaine je slutil, da bo tako, in prav nič se ni čudil, da ga puste tako dolgo čakati.

Slednjič so se vrata odprla in na pragu se je pojavil grof de Mussian, bled ko zid, toda miren in dostojanstven.

— Ali bi se mogel pogajati kar z vami? — je vprašal grof.

— Seveda... tem bolj, ker nisem posrednik, temveč lastnik teh dokumentov.

— Kaj, pa vendar niste vi tisti, ki...

Starec se je bodro priklonil.

— Jaz, gospod grof, imam liste iztrgane iz dnevnika gospoda de Clinchana in — čemu bi tajil — tudi vso korespondnco grofice de Mussidon. — je odgovoril. — Ob strani sem pa stal doslej zato, ker mora biti človek previden. Zdaj pa, ko sta gospod grof in gospa grofica skupaj, se lahko pomenimo odkrito.

Grof ga je vprašujoče pogledal, rekoč:

— Kakšni so torej vaši pogoji?

Oče Tantaine je privlekel iz žepa oguljeno denarnico in vzel iz nje že pripravljeno "pogodbo".

Tole je moja zadnja beseda. Poslušajte: "Grof de Mussidan da svojo hčerko markizu de Croisenoisu; da ji 600,000 frankov dote in zaveže se, da bo zakon sklenjen v najkrajšem času.

Jutri pride markiz de Croisenois oficijelno v palačo Mussidanovih in bo zelo prijazno sprejet.

Danes štirinajst dni priredi grof de Mussidan veliko svečanost, na kateri bo podpisana pogodba.

Listi iz dnevnika in korespondenca bo izročena grofu de Mussidanu po odhodu z magistrata..."

Grof se je znal tako dobro premagovati, da je ohranil med čitanjem teh nesrammih pogojev mirno kri.

— Dobro, — je dejal na videz brezbrižno, — toda kdo mi jamči, da boste izpolnili pogoje in da mi vrnete te papirje?

Starec se je nasmehnil.

— Zdrava pamet, — je odgovoril. — Kaj bi vam pa mogli še vzeti, ko bomo imeli vašo hčerko in vaše premoženje? Nič, kaj ne?

Grof je prikimal z glavo.

No torej, zdaj pa lahko grem, — je menil sodni eksekutor. — Naj ostane gospod grof mož beseda, mi bomo že izpolnili svojo obljubo.

Držal je že za kljuko, ko ga je grof ustavil, rekoč:

— Še nekaj. Jamčim vam lahko zase in za gospo grofico, toda kar se tiče najine hčerke...

Taintainov obraz se je pri teh besedah naenkrat izpremenil.

— Lahko se zgodi, da bo moja hči odklonila markiza de Croisenoisa.

— Zakaj pa?... Gospod markiz je čeden fant, prijazen, duhovit...

— Že prav, a če bi ga kljub temu odklonila?

— Če se gospodična Sabina upira, poskrbite, da bom lahko govoril z njo med štirimi očmi. — je odgovoril Tantaine samozavestno. — Potem vam pa jamčim, da se bo uklonila.

— Kaj bi se pa drznili reči moji hčerki, gospod?

— Dejal bi ji... No, dejal bi ji, da če že ljubi koga, gotovo ni ta srečnež baron de Breulh.

Tantaine je hotel po tem odgovoru oditi, toda grof je planil k vratom in jih z nogo zaloputnil.

— Nikamor ne pojdete, dokler mi ne pojasnite, kaj ste mislili s tem!

Bilo je, kakor da se starec posvetuje sam s seboj. V svoji nestrpnosti je bil zašel predaleč in zdaj ni vedel, kaj početi.

— Bože moj! — je odgovoril in si popravil očala. — Mislil sem reči samo to, kar sem rekel... nobenega slabega namena nisem imel. Sicer pa, zakaj bi tajil? Priznam, da sem videl gospodično Sabino večkrat, kako je smuknila v neko hišo v rue de la Tour d'Auvergne in hitela vsa srečna v najvišje nadstropje, kjer stanuje slikar Andre... Prepričan sem seveda, da se ni zgodilo tam nič hudega.

Grofu je bilo kot da je udarila strela vanj. Kri mu je udarila v obraz, dušil se je.

— Dokaze! — je jecljal, — dokaze."

— Dokazov nimam pri sebi, — je odgovoril bivši sodni eksekutor, — in rabil bi dober teden, da bi prišel do korespondence mladih zaljubljencev. To bi trajalo predolgo. Je pa prav lahko sredstvo, da se gospod grof prepriča, če govorim resno ali ne. Pridite jutri pred osmo uro na naslov, ki vam ga dam, in vstopite naravnost v atelje gospoda Andrea. Tam najdete pod zeleno zaveso sliko gospodične Sabine, krasno sliko, bogme... samo da je po mojem skromnem mnenju ni naslikal sam in brez modela.

Grof je čutil, da ne bo mogel dolgo krotiti strašne jeze.

— Izgubite se! — je zakričal s hripavim glasom. — Izginite!

Očetu Tantainu ni bilo treba ponoviti tega povelja. Urno je odprl vrata in ko je bil že na hodniku, je dejal porogljivo.

— Zapomnite si naslov, gospod grof. — Slikar Andre stanuje na rue de la Tour d'Auvergne, št... pred osmo uro.

Videl je še, kako je grof pri teh besedah poskočil od jeze, potem je pa hitro zaprl vrata in jo ubral po stopnicah iz palače, kar so ga nesle noge.

XXVII.

Stari sodni eksekutor je hitel po Champs Elysees, ozirajoč se na vse strani.

— Samo da bi me Toto ne pustil na cedilu, — je mrmral sam pri sebi. — Domenila sva se, da se dobiva med poldnem in eno.

Začenjal se je že bati, ko je slednjič zagledal fantiča, prihajajočega mu naproti po glavnem drevoredu. Ko sta se srečala, ga je prijel Tantaine pod roko in krenila sta proti stavbi poljetnika Gandelua. Tam je krenil Tantaine h klopici, stoječi baš nasproti stavbe.

— Sediva malo, — je dejal fantiču. Utrujen sem tako, da se komaj držim na nogah.

Stari sodni eksekutor je potegnil iz žepa pisano cunjo, ki mu je služila za robec, in začel si je brisati z njo očala, ne da bi jih odložil.

— Čuj, Toto, — je začel, — če se ne motim, si smrtni sovražnik dveh lopovov ki sta te oni dan v krčmi pri kartah tako temeljito oskubila. Recimo, da zveš, da skačeta ta dva fantiča ves božji dan liki veverice po odru tistele nove hiše... Kaj bi storil?

Toto je potisnil roko pod čepico in nekaj časa razmišljal.

— Če bi bila vaša domneva pravilna, — je odgovoril končno, — bi lahko pisala svojcem poslovilna pisma. Odšel bi neke lepe noči na izprehod v tole hišo in z ročno žagico bi prežagal spodnjo desko... Ko bi falota zjutraj stopila na oder, bi, razumete očka?

Oče Tantaine je položil malopridnežu roko na glavo.

— To ni slabo, — je dejal prijazno, — za osemnajstletnega fanta to ni slabo.

Toto se je vzravnal.

— In jamčim vam, da bi me ne zasačili. Na stavbah se dobro spoznam.

Tantainu se je zjasnil obraz.

NADALJEVANJE SLEDI

Mali Oglasi

imajo velik uspeh

Prepričajte se!

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna "Glas Naroda"

JUDITINA PRISEGA

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

33 (Nadaljevanje.)

— Torej si vendar bila navzlic moji prepovedi pri teh damah? Dobro tedaj — zadovoljna moram biti s tem, da tvoj brat to občevanje odobruje. Da pa veš, kam sta me pripravila s svojim obnašanjem do mene, — prav kmalu bom za negotov čas z Mildred odpotovala. Ker sta se moja otroka obrnila od mene, bom ubogo zapuščeno Mildred vzela pod svoje varstvo. Samo glej, kako boš izhajala brez mene.

Felice neprestano gleda materi v obraz.

— Da, mama, to si nama zagrozila že sinoči. In zato sva Hans in jaz prosila gospo Heinovo, da me vzame pod svoje varstvo. In takoj je bila pripravljena, kakor vedno, kadar more komu pomagati. Naša hvaležnost do je bo s tem seveda vedno večja, toda nisem vedela, kje drugje bi mogla najti zavetja. Seveda sem upala — Felicin glas postane malo slabejši in negotov — da se boš premislila, sedaj pa vidim, da temu ni tako in da si trdno odločena, da odpotuješ.

— Da, v bodoče se ne bom prav nič ozirala na svoje nehvaležne otroke. Mildred mi bo napravila prijetno življenje in prijetnejše, kot pa sem ga zadnje čase imela tukaj.

Felice je potlačila svojo mehkobo. Tudi sama stoji ponosno in vzravnana pred materjo, ki se je za leta postarala.

— Dobro, mati, ne bova ti branila, da si ustvariš to prijetno življenje. Toda — ako boš nekega dne opazila, da — naj bo — da je tvoj prostor vendar-le še pri tvojih otrocih, tedaj te bova sprejela in sicer tako dobro, kakor bo pač v najinih močeh. To moraš vedeti, za slučaj, ako v Mildredini družbi ne boš našla tega, kar si pričakovala. Želim pa ti iz srca, da najdeš, o čemur sanjaš.

Resne Feliceine besede niso bile brez vsakega utisa na grofico, tedaj pa zakliče Mildred od zgoraj:

— Prosim, pridi vendar k meni, teta Adelheid. Morava še sestaviti načrt za najino potovanje.

Tedaj pa se grofica ponosno vzravna.

— Takoj pridem, moja ljuba Mildred, — zakliče nežno in ljubeznjivo.

In ko stopa po stopnicah, še pravi preko rame:

— Gospa Wernerjeva mi je svoj prihod za jutri naznanila v zelo neprimernem času. Ogledati si hoče grad. Povedati pa ti moram, da nimam časa ž njo se ukvarjati.

Felice se trpko nasmeje.

— Drugega ti ni treba, kot da jo pozdraviš; jaz sama jo bom rada prepeljala po gradu, ker jutri nimam šole. To je edina priložnost, da ji pokažemo nekoliko hvaležnosti, da nam komercijalni svetnik še toliko časa dovoljuje stanovati na Erlau.

— Moj Bog, saj je dobil Erlau dovolj poceni in pač ne bo zahteval, da bi se mu kazali hvaležne.

Felice ji je hotela ostro odgovoriti, ker je njena mati vsako uslugo vzela kot nekaj samo ob sebi razumljivega, ne da bi se ji bilo za uslugo treba zahvaliti. Toda Felice se je premagala. Saj ni nič pomagalo. Zdaj ko materi ni več treba biti navezani na dobrotljivost komercijalnega svetnika, se ji ni zdelo potrebno, da bi se za dosedaj izkazano dobroto zahvalila. In vroča bojezen se dvigne v Feliceinem srcu, da bo mogoče mati jutri gospo Wernerjevo na kak način razžalila.

Tudi Felice gre počasi v svojo sobo, da se preobleče. Nato pa gre v sprejemno sobo in čaka Hansa. Počuti se tako samo in zapuščeno, da komaj zadržuje solze. Toda ni hotela biti mehka.

V hvaležnem hrepenenju se spomni prijaznega zavetja, ki se ji je odprlo, in obeh dam, ki sta jo bili takoj pripravljeni vzeti k sebi.

Končno pride Hans in še vedno najde Felice samo. Felice vstane in skoči k bratu in tedaj jo zalijo solze.

Hans jo skuša pomiriti in slednjič mu je mogla poročati, da bo mati v resnici odpotovala z Mildred in povedala mu je tudi, kaj se je zgodilo.

Hansu se okoli ust nategnejo mišice.

— Ali si še vedno mislila, da bi bila mati v našem stanovanju zadovoljna, ko vidi ob strani Mildred vse prijetnosti in veselje?

— Vendar pa mislim, da njeno srce ne bo preneslo, da bi me samo pustila.

Hans jo pogladi po laseh.

— S to mislijo se moraš sprijazniti, Felice, in se moraš potolažiti s tem, da ti bo teta Ana popolnoma nadomestila mater. Kako hvaležen sem ji za to. In zaradi gospe Wernerjeve ne bodi v nikakih skrbeh: Lutzu sem že toliko povedal o našem položaju, da bo svojo mater že potolažil, ako ne boš mogla preprečiti, da bi jo mama v svojem ponosu neprijazno sprejela.

Oba sedita skupaj do večerje. Toda prišla je samo grofica, Mildred je rajši jedla v svoji sobi. Pa tudi grofica je samo prišla, da je sinu povedala, da prihodnji četrtek odpotuje z Mildred. Najprej bosta odpotovali v Berlin, kjer si bosta še nakupili nekatere stvari, ki so potrebne na potovanju.

Hans samo sklone glavo k njenim hladnim besedam, nato pa pravi mirno:

— Ne morem ti braniti, mama, da greš z Mildred, toda še enkrat ti povem, kar ti je rekla Felice: ako se hočeš k nam vrniti, ako ti potovanje ne bo po volji, te bomo vedno prijazno sprejeli.

Grofica pa ponosno dvigne glavo.

— Za tako siromašno življenje, kot je tukaj, nisem, in se bova z Mildred, kadar se naveličava potovanja, naselili v Californiji. Tako sva že sklenili.

Hans stisne ustnice in ni mogel ničesar več jesti. Tudi Felice gleda resno na svoj krožnik, da se ne bi pokazala, kako se bori s solzami. Šele čez nekaj časa pravi Hans:

— Želim ti vse najboljše pri tvoji odločitvi. In če nama boš kaj sporočila, kako se ti godi, naju bo veselilo.

Grofici se vendarle nekoliko skrči srce in že se ji je dvigal materinski nagon. Toda dvigne se, kot bi hotela bežati sama pred seboj: preveč se je plašila priprostega in revnega življenja. Sedaj je imela saj senco opravičbe, da se vrže v tako zaželjeno življenje razkošnosti in nobeni mehki čuti je od tega niso smeli odvrniti. Njena otroka je nista več potrebovala, bila sta preveč neodvisna in Felice bo pri gospej Heinovi pod dobrim varstvom.

S tem je odpravila grofica s svojimi mehkimi občutki in s kratkim pozdravom naglo gre iz sobe.

Molče in z velikimi očmi gledata oba za materjo in molče ter dolgo še gledata zaprta vrata, skozi katere je odšla mati. Nato pa si podasta roke in se gledata s solznimi očmi.

Najprej izpregovori Hans:

— Glavo pokonci, Felice, — vrnila se bo, bodi popolnoma mirna Mildred se ne bo dolgo razumela z materjo. In ko bo enkrat našla moža, jo bo mati odvečc. Medtem pa bova midva mogoče v boljših razmerah in ji moreva preskrbeti boljše življenje.

(Dalje prihodnjič.)

TRAGIČNA USODA 18 RUSKIH VOJAKOV

Iz Napolja poročajo o žalostni usedi nekdanjih 18 ruskih vojnih ujetnikov, ki že sedmo leto bivajo v italijanski norišnici v Aversi, a na noben način ne marajo izdati svojih imen. Znano je samo, da so dospeli ti Rusi v Galiciji ali v Karpatih v avstrijsko ujetništvo. Avstrija se ni brigala za mednarodne ženevske pogodbe in je ujetnike poslala na Sočo, kjer so morali kopati strelske jarke na fronti. (Načela Mednarodnega Rdečega križa določajo, da ne sme biti ujetnik izkoriščan zoper svoje rojake ali zaveznike.) Menda je bilo to leta 1918. Ko je streljanje na fronti utihnilo, so Italijani odgnali Ruse v svoja taborišča.

Omenjena osemnajstorica ujetnikov trdovratno skriva svoja imena. Samo dva ali trije izmed njih so od kraja navedli očitno neprava imena mrtvih ali tovarišev, ki so se vrnili v Rusijo. Pozneje so obmolknili pod vplivom ostalih sotrpinov, ki molče od začetka. Vsa pozvedovanja so ostala brezuspešna. Italijanske oblasti so poslale vso skupino v vojaško žrebčarno v Persanu. Ostali so tam do leta 1926, a niso marali delati, temveč samo moliti. Avgusta leta 1926 so nenadno pričeli odklanjati sleherno hrano. Zdravniki so v domnevi, da so postali žrtev množinske psihoze, so jih poslali v norišnico v Aversi.

Zdravniki mislijo, da gre za množinsko potlačenost, ki more biti posledica nekih skupnih težkih doživljajev in je še narasla vsled strahu pred zasledovalci. A zdravniki niso v stanju rešiti uganko in mislijo, da ne bodo nikoli umobolni povedali, kaj so pretrpeli. "Po pravici rečeno, ničesar ne vemo o duševnem stanju teh ljudi," je rekel neki zdravnik.

"18 nesrečnežev tako trdovratno zatajuje svojo osebnost, da celo redno strgajo številke, s katerimi jih skuša označiti vodstvo umobolnice. A paznikj seveda poznajo vsako številko na pamet in so revežem nadel svoje priimke, ker so že 7 dolgih let v norišnici. "Številka 5," visok temnolas mož z živalnimi črnimi očmi in v starosti 40—45 let, je priznan vodja skupine, ki mu izkazujejo "18" stalno poko rščino. Dva moža imata zunanjost pravoslavnih duhovnikov, ker kijub predpisom ne marata ostriči dolge brade in se ne ločita od cerkvenoslovanskega evangelija. Tudi ta dvojica uživa med tovariši posebno spoštovanje. Vodstvo zavoda je ponovno poskušalo fotografirati Ruse, da bi poskuilo poslati slike v Rusijo. Sovjetski konzul je bil pripravljen to storiti. A "18" trdovratno zastirajo obraze, se skrivajo, utečejo paznikom itd.

"18" imajo same pametne, fine obraze. Človek bi mislil, da so sami izobraženci. Nekateri imajo odločen možat nastop. Drugi so zopet plahi in tihi. Ko je vprašal poročevalec skupino, zakaj ne bi šla v domovino, je s tem izzval splošni strah. Samo "vodja" se je zaničljivo nasmehnil in po daljšem molku tiho odvrnil: "Mi ne smemo domov, pustite nas." Potem je uprl oči v zemljo in ničesar ni hotel povedati.... Sploh so "18" mirni ljudje, a morajo smatrati vse paznike in zdravnike za sovražnike. Malokdaj govorijo tudi z ostalim bolniki. Med slednjimi biva v umobolnici Vladislav Poznanjski, nekdanji avstrijski vojak, Poljak iz Galicije. Ta mož je dolgo bil z Rusi v Persanu. Ima sicer dokaj zrahljan spomin, a je že večkrat pripovedoval, da niso '18' nikoli delali, ker je tako hotel duhovnik, ki je med njimi. "Zato so jo tudi izkupili." Razvname se samo takrat, če ga vprašujejo, ali so Rusi umobolni? — "Ne, seveda ne," odgovarja Poznanjski, "ti ljudje vedo, kaj hočejo."

Koliko let bodo opominjali ti in slični reveži na vojno prokletstvo!

Ali imate Koledar za l. 1933

Za 50 centov dobite

160 STRANI ZANIMIVEGA ČTIVA — POVESTI, ČLANKI IZ ZEMLJEPISJA, ZGODOVINE IN NARAVOSLOVJA. — POLEG TEGA SPISOV DVEH NAŠIH PISATELJEV TROHE IN RUPNIKA; PESMI BUKOVINSKEGA IN OPIS NAŠEGA "SEVERNEGA ROMARJA" PLANINŠKA.

Slovenic Publishing Company
216 West 18th Street
New York, N. Y.

Pošljite naročilo še danes!

GNEZDO VELIKE LJUBEZNI

Neka ruska odprava je odkrila v bližini Arhangelska zanimivo najdbo, hišico, v kateri je bival znameniti ruski car Peter Veliki za časa nordijske vojne, ki jo je vodil proti Švedom v letih 1700 do 1721.

V tej hišici se je po vsej priliki odigral veliki ljubavni roman med lepo Marto Skovronsko, poznejšo carico Katarino I. in Petrom. — Marta Skovronska je bila najprej žena nekega švedskega dragonca. Rusi so jo bili ujeli z možem vred v neki bitki. Knez Menšikov, ki je bil carjev general, je videl lepo jetnico, ki mu je tako ugajala, da jo je vzel k sebi. Pri njem jo je spoznal Peter Veliki, ki se je zaljubil v vanjo na prvi pogled. Zahteval je od nje, naj se z njim naseli v majhni samotni hišici. Nad tri leta sta živela v ljubezni Peter in Marta, potem je prestopila lepa dragončeva žena v pravoslavno vero in car jo je po smrti svoje žene napravil za carico.

Baje je bil tudi knez Menšikov nesmrtno zaljubljen vanjo in jo je s težkim srcem odstopil svojemu gospodarju. Pa ni šlo drugače. Legendarno hišico, v kateri sta preživela Peter in bodoča carica najlepša leta svoje ljubezni, so zdaj odkrili ob Belem morju. Hišico je baje postavil sam car, ki se je, kakor znano, naučil tesarske obrti na Holandskem v Zaandamu. Zgodovinsko hišo bodo prenesli v moskovski zgodovinski muzej.

JAZBEC IN NJEGOVA PLINSKA BOMBA

Sleherni prebivalec filipinskega otoka Palavan dobro pozna javanskega smrdečega jazbeca; in ako bi ga moral srečati, se mu prej na daleč izogne.

Javanski smrljivi jazbec ni večji kot srednje odrasla mačka: ima pa košat rep in zaostren gobček, s katerim grebe za červi, svojo ljubljeno hrano. Pod repom pa ima dve žlezi, iz katerih more ob sleherni priliki iztisniti smrdečo tekočino, katere smrad je tolik, da so se morale radi njega cele vasi izseliti.

Smrdljivi jazbec si je tako svest svoje moči, da se z največjo drznostjo preriva po sredi najbolj obljudene vasi. Ako ga puste v miru in se zadrže pred njim v spoštljivi oddaljenosti, tedaj ne uporablja svojega orožja. V trenutku pa, ko začuti v sebi bolečine krogle ali puščice, iztisne iz sebe zoprno tekočino: smrad se širi z neverjetno brzino skozi zrak ter ga okuži v velike širjave; lovec pa se mora takoj na gosto posuti z prahom zakaj sicer ako razredčen smrad prodre skozi obleko, katerega pa ni več mogoče spraviti ven.

Nekoč sem ustrelil v smrdljivega jazbeca iz velike daljave — piše naravoslovec dr. Alfred Worm — krogla je zletela skozi telo in žival je bila na mestu ubita. V domnevi da ni imela živalca časa, da bi uporabila svoje orožje, smo se ji bližali. Toda nenadoma se je obrnil eden izmed mojih spremljevalcev in začel s huronskim krikom bežati. Vedeli smo, zakaj gre, zato smo se tudi mi spustili v beg.

Nekaj dni zatem smo se vračali k ustreljeni živali; in dasiravno je bil smrad še dokaj močan, smo vendar prodirali z vetrovo strujo v eno smer. Vsako drugo truplo bi v tem času oglilo mravlje do belih kosti, to pa je bilo nedotaknjeno. S pomočjo vžigalnih palic sem dvignil smrdečo žival in jo dal v posodo, ki je bila napolnjena z alkoholom. To pa sem zapečatil s parafinom.

Nekaj dni nato me je obiskal neki prirodoslovec, ki je zvedel, da posedujem v alkoholu namočenega smrljivca. Prosil me je, če bi smel izrezati v poskusne namene obe žlezi smrdljivega jazbeca. Pripravljen sem — je dejal — plačati 20 pezov, a hkrati bom žlezi tako izrezal, da ne bom najmanj poškodoval kože in kosti. Dovolil sem.

Ko sem ga oskrbel s parafinom za zopetno zapečatenje posode, se je odpravil s posodo in nekaj instrumenti na obalo, ki je bila oddaljena en kilometer in pol od zadnje hiše mojega selišča.

Uro kesneje se je vrnil kot bolnik, žlezi pa je v resnici izrezal. To je bil moj najstrašnejši dan v življenju, — je dejal. To je bilo vse, kar sem zvedel. Ko se je naslednjega dne vkreal na ladjo, je bil še zmorom kot živ mrlič.

Kesneje sem ga srečal v Manili in v smehu mi je priznal, da je pri odpiranju posode padel v nezavest. Vse instrumente, ki so prišli v dotiko s poginolim jazbecem, je moral zaločati v morje.

V malem selišču filipinskih kristjanov v notranjosti Palavana leže moji škornji, kahki-hlače, volnena srajca in nahrbtnik: zakopal sem jih v zemljo. To pa zato, ker sem pri nekem nočnem sprehodu po neredi sunil z nogo v smrdljivega jazbeca. Seveda sem takoj odskočil in se spustil v blazen beg, da bi dosegel gotovo razdaljo pred strašnim smradom. Toda nič ni pomagalo. Ko sem se slekel in zakopal obleko, sem se moral vrniti na dom v Adamovi obleki....

CENA DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIŽANA

Angleško-slovensko Berilo
(ENGLISH SLOVENE READER)
Stopo samo
$2.—
Naročite ga pri
KNJIGARNI "GLAS NARODA"
216 West 18th Street,
New York City

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU
(FRANK SAKSER)
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.
PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

30. marca:
Bremen v Bremen

31. marca:
Olympic v Cherbourg

1. aprila:
Rex v Genoa
Champlain v Havre
Volendam v Boulogne

5. aprila:
Aquitania v Cherbourg
Hamburg v Hamburg

7. aprila:
Europa v Bremen

8. aprila:
Conte di Savoia v Genoa

12. aprila:
Deutschland v Hamburg

14. aprila:
Statendam v Boulogne
Saturnia v Trst

15. aprila:
Bremen v Bremen

18. aprila:
Majestic v Cherbourg
Paris v Havre

19. aprila:
Manhattan v Havre
New York v Hamburg

21. aprila:
Olympic v Cherbourg
Mauretania v Cherbourg

22. aprila:
Champlain v Havre
Roma v Genoa

25. aprila:
Leviathan v Cherbourg
Europa v Bremen

26. aprila:
Berengaria v Cherbourg
Albert Ballin v Hamburg
Veendam v Boulogne

29. aprila:
Ile de France v Havre
Augustus v Genoa

V JUGOSLAVIJO
Preko Havre
Na Hitrem Ekspresnem Parniku
PARIS
18. APRILA
19. Maja — 10. Junija
CHAMPLAIN
1. APRILA — 22. APRILA
ILE DE FRANCE
29. APRILA — 27. MAJA
NIZKE CENE DO VSEH DELOV JUGOSLAVIJE
Za pojasnila in potne liste vprašajte naše pooblaščene agente
French Line
19 STATE STREET, NEW YORK

ZVEZA DRUŽIN Z MNOGIMI OTROKI

Pred dvema letoma so osnovali Belgijci "Zvezo družin z mnogimi otroki", ki pa zmerom bolj napreduje. Tako je pristopilo leta 1932 k tej zvezi 22,900 novih članov. — Danes šteje Zveza nad 160,000 družin. Zveza si predvsem prizadeva za razne državne olajšave pri vključenih družinah, tako na primer za znižanje davkov, za popust na železnicah, za olajšave v vojaški službi itd. Zadnje čase pa skrbi Zveza predvsem za vdove mnogočlanskih družin.

Poziv!

Izdajanje lista je v zvezi z velikimi stroški. Mnogo jih je, ki so radi slabih razmer tako prizadeti, da so nas naprosili, da jih počakamo, zato naj pa oni, katerim je mogoče, poravnajo naročnino točno.

Uprava "G. N."

2. maja:
Bremen v Bremen

3. maja:
Aquitania v Cherbourg
Hamburg v Cherbourg

4. maja:
Conte di Savoia v Genoa

5. maja:
Majestic v Cherbourg
Westernland v Havre
Volendam v Boulogne

6. maja:
Lafayette v Havre
Vulcania v Trst

10. maja:
Mauretania v Cherbourg
Deutschland v Cherbourg

12. maja:
Olympic v Havre
Minnewaska v Havre
Rotterdam v Boulogne

13. maja:
Champlain v Havre
Rex v Genoa
Europa v Bremen

16. maja:
Leviathan v Cherbourg

17. maja:
Berengaria v Cherbourg
New York v Cherbourg

19. maja:
Statendam v Boulogne
Paris v Havre

20. maja:
Conte Grande v Genoa
Bremen v Bremen
Georgic v Cobh

24. maja:
Manhattan v Havre
Albert Ballin v Cherbourg
Aquitania v Cherbourg

25. maja:
Conte di Savoia v Genoa

26. maja:
Majestic v Cherbourg
Minnetonka v Havre
Veendam v Boulogne

27. maja:
Ile de France v Havre
Saturnia v Trst

30 maja:
Europa v Bremen

31. maja:
Mauretania v Cherbourg
Hamburg v Cherbourg
Pres. Roosevelt v Havre
Roma v Genoa

2. junija:
Olympic v Cherbourg
Westernland v Havre
Volendam v Boulogne

3. junija:
Champlain v Havre
Rex v Genoa
Britannic v Cobh

6. junija:
Leviathan v Cherbourg

7. junija:
Deutschland v Cherbourg
Berengaria v Cherbourg

8. junija:
Lafayette v Havre
Augustus v Genoa
Bremen v Bremen

9. junija:
Statendam v Boulogne
Minnewaska v Cherbourg

10. junija:
Paris v Havre

14. junija:
Pres. Harding v Havre
Majestic v Cherbourg
New York v Cherbourg
Aquitania v Cherbourg

15. junija:
Conte di Savoia v Genoa

16. junija:
Europa v Bremen
Pennland v Havre
Rotterdam v Boulogne

17. junija:
Britanic v Cobh
Ile de France v Havre

20. junija:
De Grasse v Havre

21. junija:
Vulcania v Trst
Mauretania v Cherbourg
Albert Ballin v Cherbourg
Manhattan v Havre

23. junija:
Olympic v Cherbourg
Minetonka v Havre
Veendam v Boulogne

24. junija:
Champlain v Havre
Rex v Genoa
Bremen v Bremen

27. junija:
Leviathan v Cherbourg

28. junija:
Berengaria v Cherbourg
Hamburg v Cherbourg

29. junija:
Conte Grande v Genoa

30. junija:
Majestic v Cherbourg
Statendam v Boulogne

1. julija:
Paris v Havre
Lafayette v Havre

3. julija:
Europa v Bremen

5. julija:
Saturnia v Trst
Aquitana v Cherbourg
Deutschland v Cherbourg

7. julija:
Ile de France v Havre
Volendam v Boulogne

8. julija:
Conte di Savoia v Genoa

11. julija:
Bremen v Bremen

12. julija:
Mauretania v Cherbourg
New York v Cherbourg
Olympic v Cherbourg

15. julija:
Champlain v Havre
Rex v Genoa

18. julija:
Leviathan v Cherbourg

19. julija:
Berengaria v Cherbourg
Manhattan v Havre
Albert Ballin v Cherbourg

20. julija:
Majestic v Cherbourg

21. julija:
Paris v Havre
Europa v Bremen
Statendam v Boulogne

26. julija:
Lafayette v Havre
Aquitania v Cherbourg
Hamburg v Cherbourg
Pres. Roosevelt v Havre

27. julija:
Bremen v Bremen

28. julija:
Veendam v Boulogne
Ile de France v Havre

29. julija:
Vulcania v Trst